

Protokoll fört vid pleniföredragning

Lagberedningen

Lag 1

Närvarande
KS, AH, MP, IZ, AZ, JJFrånvarande
CGJusterat
OmedelbartOrdförande
Lantråd
Katrín SjögrenFöredragande
Minister
Ingrid ZettermanProtokollförelse
Lagberedningschef
Hans Selander**Nr 3**

Republikens presidents skrivelse med meddelande om att 6 § 1 mom. och 2 mom. andra meningen, 7 § 1 mom. och 2 mom. 1 och 2 punkten, 8 § 2, 3 och 4 mom., 14 §, 15 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom. 4 punkten, 16 §, 17 § 1 mom. andra meningen och 2 mom. 1 punkten samt 27 § mom. 3 punkten i landskapslagen om näringsrätt och näringstillstånd har förordnats att förfalla samt att hinder i övrigt inte föreligger för landskapslagen att träda i kraft.

ÅLR 2023/6712**Beslut**

Landskapsregeringen antecknade skrivelsen för kännedom. Enligt högsta domstolens utlåtande av den 11 januari 2024 ansågs landskapslagens 6 § 1 mom. och 2 mom. andra meningen, 7 § 1 mom. och 2 mom. 1 och 2 punkten utgöra avvikelser från självstyrelselagen och bestämmelserna ansågs dessutom vara i uppenbar konflikt med unionsrätten. I landskapslagens 8 § 2, 3 och 4 mom. fanns direkta eller indirekta hänvisningar till 6 § 1 och 2 mom., varför även dessa bestämmelser förordnades att förfalla. Högsta domstolen anförde vidare, trots självstyrelselagens möjlighet att inskränka näringsfriheten för den som inte har hembygdsrätt, att bestämmelserna i landskapslagens 14 §, 15 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom. 4 punkten, 17 § 1 mom. andra meningen och 2 mom. 1 punkten om språkkrav var för öppna och oklara till sitt innehåll samt att bestämmelserna inte hade tillräckligt tydliga kriterier för tillståndsmyndighetens befogenheter för att tillgodose de krav som grundlagen och dess tolkningspraxis ställer på näringsfriheten. Bestämmelserna ansågs därmed utgöra en behörighetsöverskridning. Slutligen påtalade högsta domstolen att det i landskapslagens 16 § respektive 27 §

1 mom. 3 punkten fanns hänvisningar till 14 och 15 §§ respektive 14-17 §§, varför även bestämmelserna i 16 § och 27 § 1 mom. 3 punkten förordnades att förfalla.

Om presidentens veto gäller endast en viss del av en landskapslag ankommer det enligt 20 § 1 mom. i självstyrelselagen på landskapsregeringen att göra en bedömning om landskapslagen ska träda i kraft till övriga delar eller om den ska förfalla i sin helhet.

Landskapslagens huvudsakliga syfte är skydda det svenska språkets ställning i näringsverksamhet på Åland. Landskapsregeringen anser att detta syfte inte kan uppnås och att landskapslagen inte bildar en ändamålsenlig helhet efter att centrala bestämmelser för skyddet av det svenska språket har förordnats att förfalla.

Landskapsregeringen beslöt att inte sätta i kraft landskapslagen och avser snarast överlämna ett nytt lagförslag till lagtinget.

Nr 4

Republikens presidents skrivelse med meddelande om att 22 § 2 mom. i landskapslagen om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd har förordnats att förfalla samt att hinder i övrigt inte föreligger för landskapslagen att träda i kraft.

ÅLR 2023/2969

Beslut

Landskapsregeringen antecknade skrivelsen för kännedom. Enligt högsta domstolens utlåtande av den 11 januari 2024 ansågs landskapslagens 22 § 2 mom. inte ha beaktat de krav grundlagen ställer beträffande inspektioner på en plats som omfattas av hemfriden och bestämmelsen bedömdes därmed utgöra en behörighetsöverskridning.

I landskapslagens 9 § 1 mom. och 18 § 1 mom. finns hänvisningar till 9 § 1 mom. och 15 § i landskapslagen om näringsrätt och näringstillstånd (LTB 73/2023). Tillämpningen av dessa bestämmelser förutsätter att även landskapslagen om näringsrätt och näringstillstånd träder i kraft. I och med att landskapsregeringen inte har för avsikt att sätta i kraft landskapslagen om näringsrätt och näringstillstånd till den del den inte förordnas att förfalla måste både 9 och 18 §§ i landskapslagen om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd ändras innan sistnämnda lag kan sättas i kraft.

Gäller presidentens veto endast en viss del av en landskapslag ankommer det enligt 20 § 1 mom. i självstyrelselagen på landskapsregeringen att göra en bedömning om landskapslagen ska träda i kraft till övriga delar eller om den ska förfalla i sin helhet.

Eftersom landskapslagen om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd inte kan sättas i kraft med de felaktiga hänvisningarna i landskapslagens 9 och 18 §§ beslöt landskapsregeringen att inte sätta i kraft landskapslagen. Avsikten är att snarast överlämna ett nytt lagförslag till lagtinget.